

Výstupy předškolního vzdělávání v oblasti jazyka a řeči

Váchová Alena, Lapáčková
Lenka

Předškolní vzdělávání a rozvoj řeči

- RVP PV - Jazyk a řeč
- Konkretizované očekávané výstupy

- Význam pro:
  - čtenářská gramotnost
  - matematická gramotnost ad.

Výzkumné šetření

- 100 dětí z MŠ ze středočeského kraje okres Benešov
- 7 městských MŠ
- 50 věkově homogenní třídy /25 děvčat, 25 chlapců/
- 50 heterogenní /31 chlapců a 19 dívek/
- Průměrný věk - 6 let 4 měsíce

Kvantitativní výzkumné šetření

- Jak děti dosahují očekávaných výstupů RVP PV v oblasti slovní zásoby, narativních dovedností, gramatické stránky řeči a výslovnosti?
- metoda přímého strukturovaného pozorování
- nestandardizované testy
- numerické posuzovací škály

Výslovnost

- RVP PV: správně vyslovovat, ovládat dech, tempo, intonaci řeči
- Samostatné pojmenování /Dokážeš říci, co vidíš na obrázcích? /
- Opakování slova /Opakuj po mě, co vidíš na obrázcích./
- Odpovídá zjištěním výslovnost ve spontánním řečovém projevu?
- Je spontánní řeč z hlediska výslovnosti srozumitelná?

K, B, P, F, CH, R, Ř, L, C, S, Z, Č, Š,
Ž

Š			
	ŠIJE	MYŠ	ŠIŠKA
Ž			
	ŽÁBA	ŽEHLÍ	ŽÍŽALA
R			
	RAK	TRUBKA	KAPR
Ř			
	ŘEPA	DVEŘE	KOUŘ
OU			
	HOUSLE	BOULE	KOULE

			L
LAMPA	KOLO	LILIE	
			C
CIBULE	OPICE	KLEC	
			S
SALÁM	HOUSKA	LES	
			Z
ZUBY	KOZA	VŮZ	
			Č
ČÁP	OČI	KLÍČ	

Výsledky K, B, P, F, CH, R, Ř, L, C,
S, Z, Č, Š, Ž

- Úspěšnost 49 %

Diagnostika spontánní řeči:

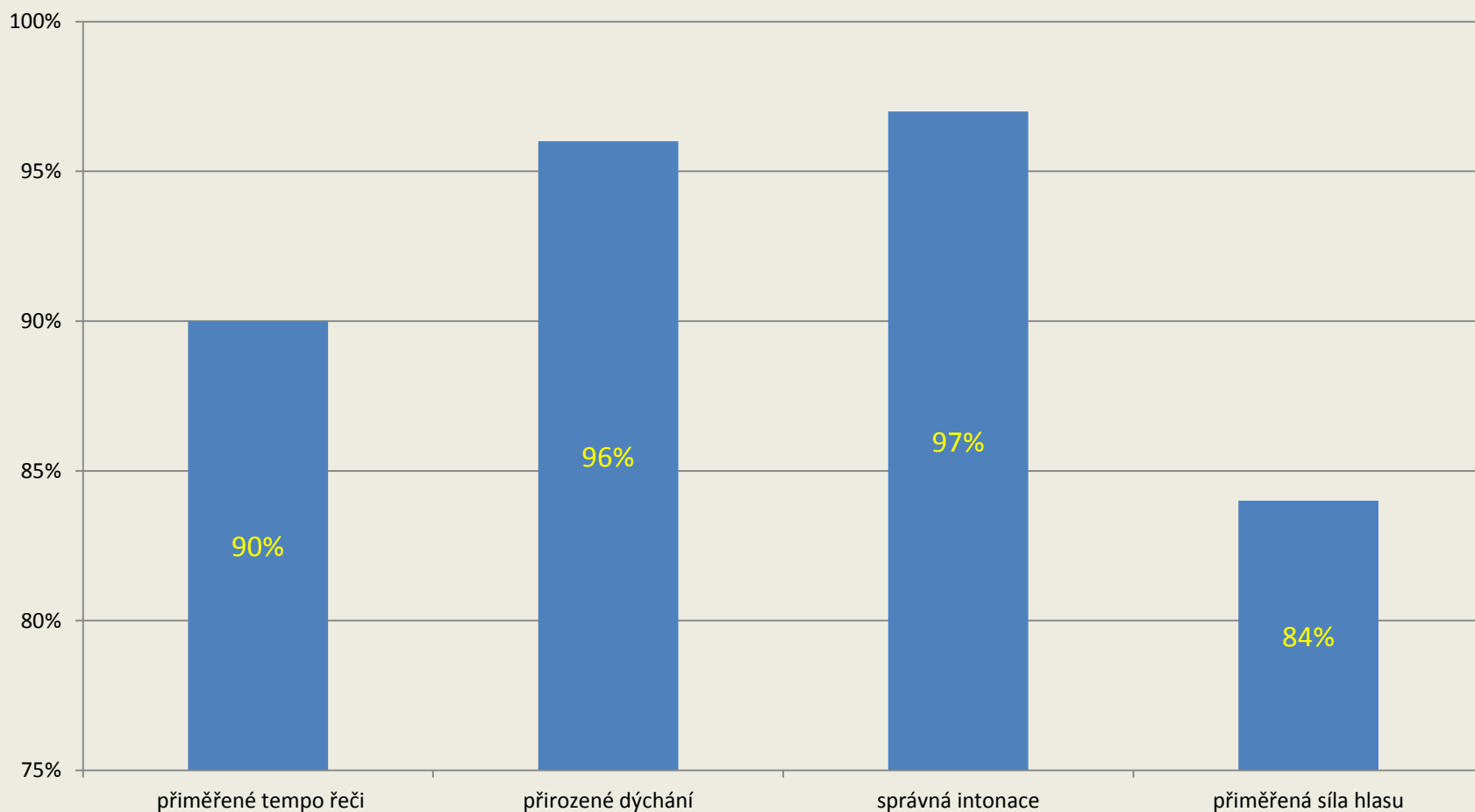
- 6 dětí má nedbalou výslovnost
- u 5 dětí výslovnost neodpovídá výslovnosti podle obrázků

Nesprávná výslovnost hlásek na začátku, uprostřed nebo na konci slov

- L - 7 %
  - Č - 9 %
  - Š - 7 %
  - Ž - 10 %
  - C - 16 %
  - S - 8 %
  - Z - 7 %
  - R - 23 %
  - Ř - 43 %
- Srovnej vývoj artikulace
Jumečková, Vysoudilová
in Škodová, Jedlička,
2007

Tempo, dech, intonace, síla hlasu

Slovní zásoba

- RVP PV - Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- *KOVY* - znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte
- *jméno, adresa, jména rodičů, sourozenců,*
- *kamarádů, učitelek, známé předměty...,*
- *poznat a vyhledat antonyma a homonyma,*
- *synonyma*

Zadání ke slovní zásobě

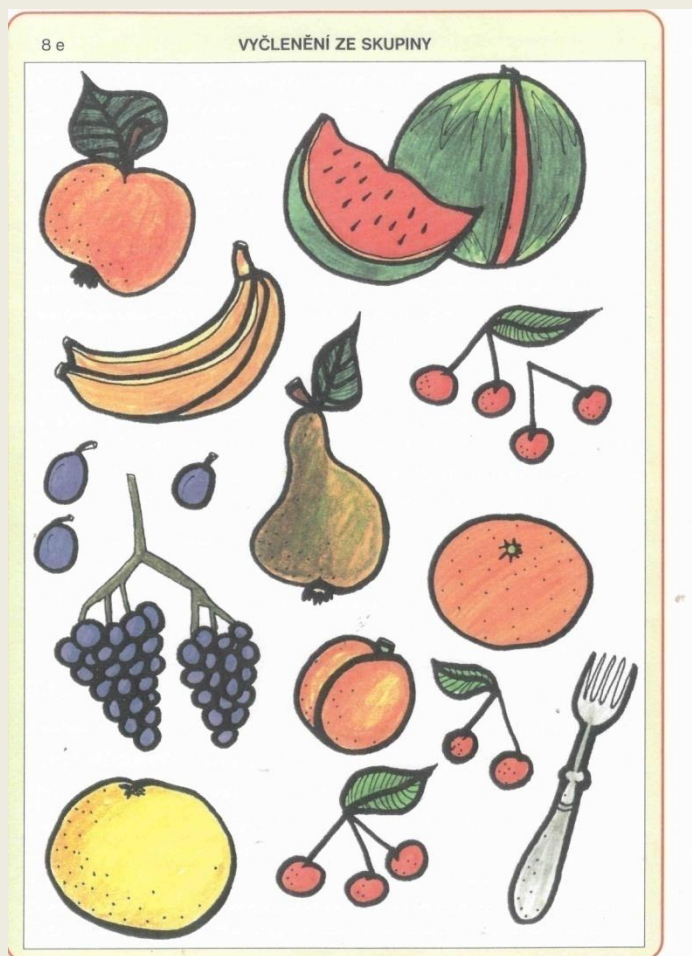
- Co vidíš na obrázku?
- Jak to můžeš říci jedním slovem?
- Pojmenuj povolání na obrázku.
- Vyhledej, co k čemu patří. Vysvětli proč.
- Co do skupiny nepatří, proč?
- Vyhledej na kartičkách k obrázku slovo opačné.
- Povíš mi něco o sobě? Jaké je tvé jméno? Jaké je tvé příjmení? Kde bydlíš? ...

Slovní zásoba

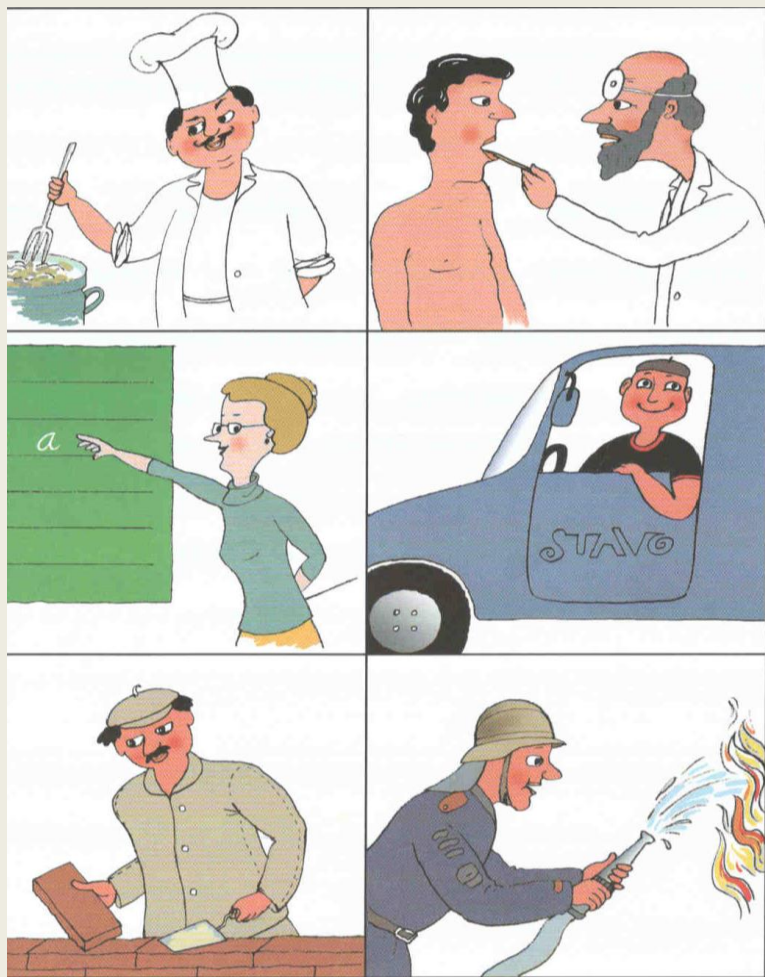
Pojmenování a tvoření
nadřazených pojmů:
6 kategorií

Slovní zásoba

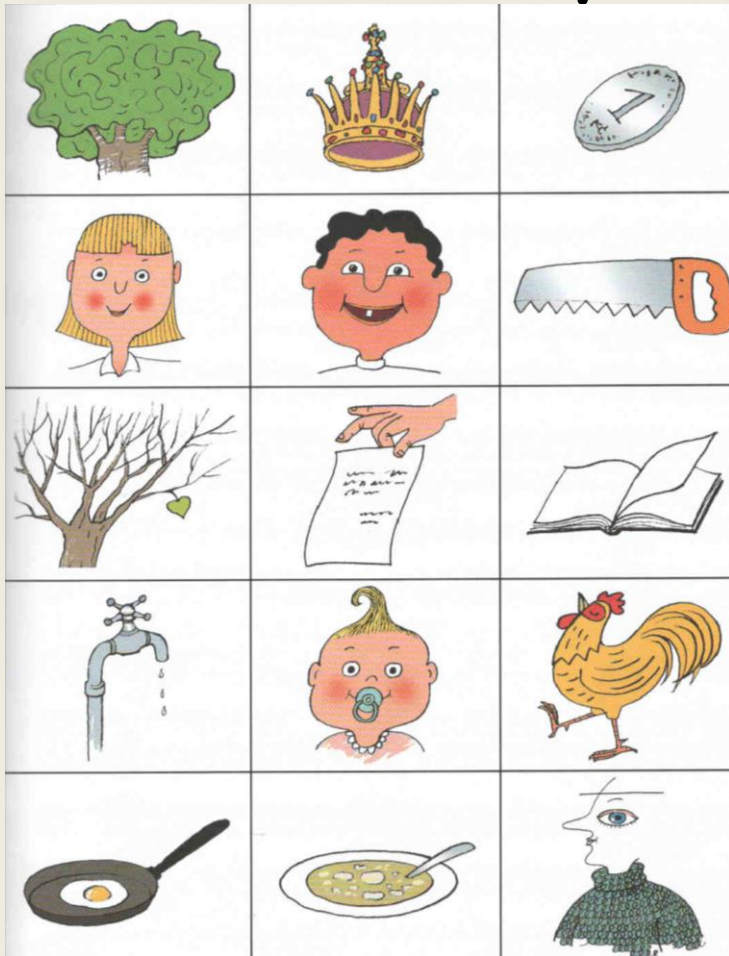
- Co tam nepatří a proč?
- 4 kategorie

Slovní zásoba

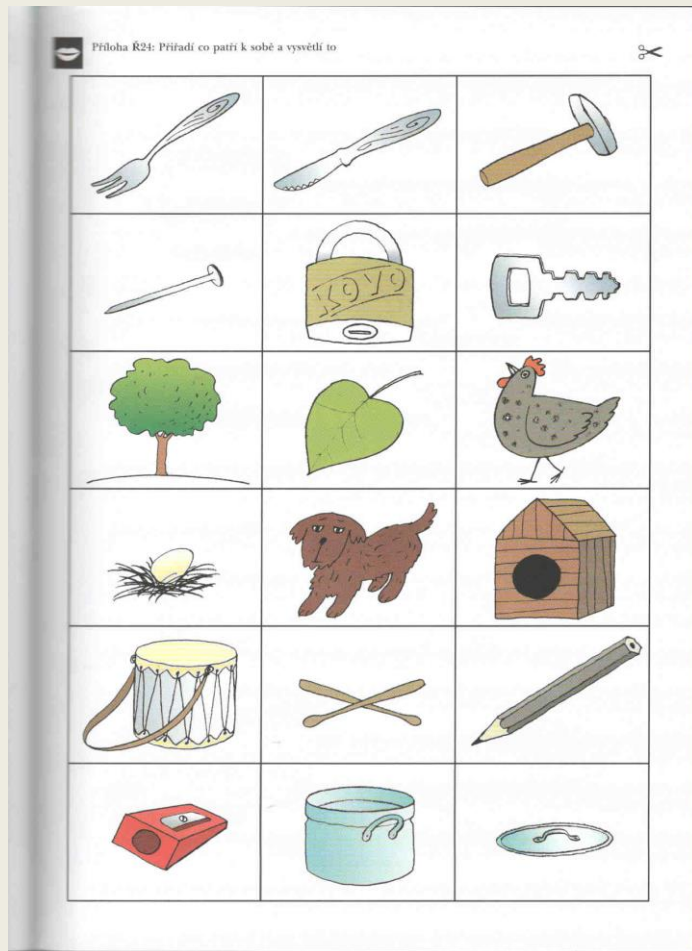

- Pojmenuj povolání na obrázku.

Slovní zásoba homonyma - antonyma

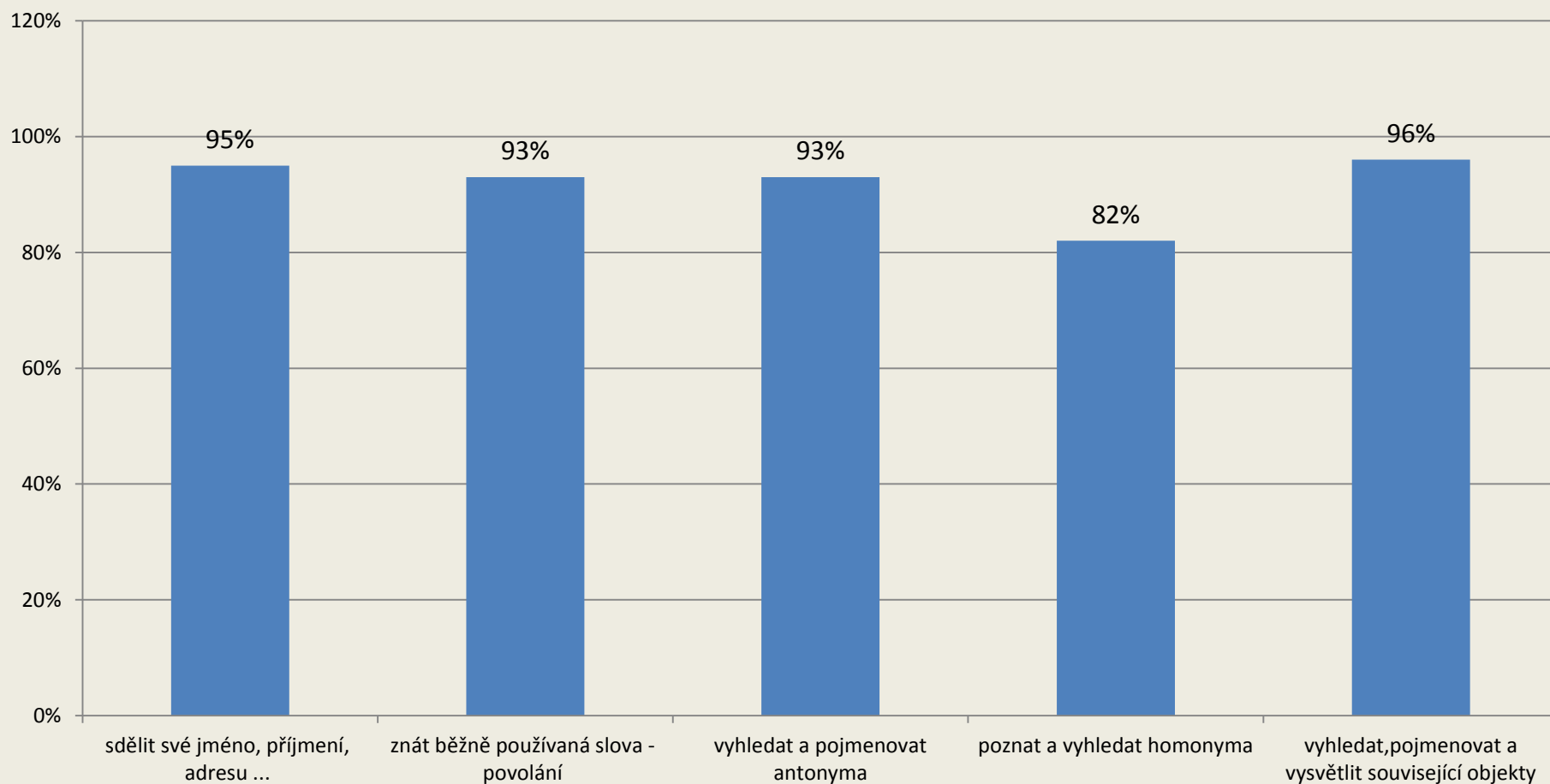
Slovní zásoba

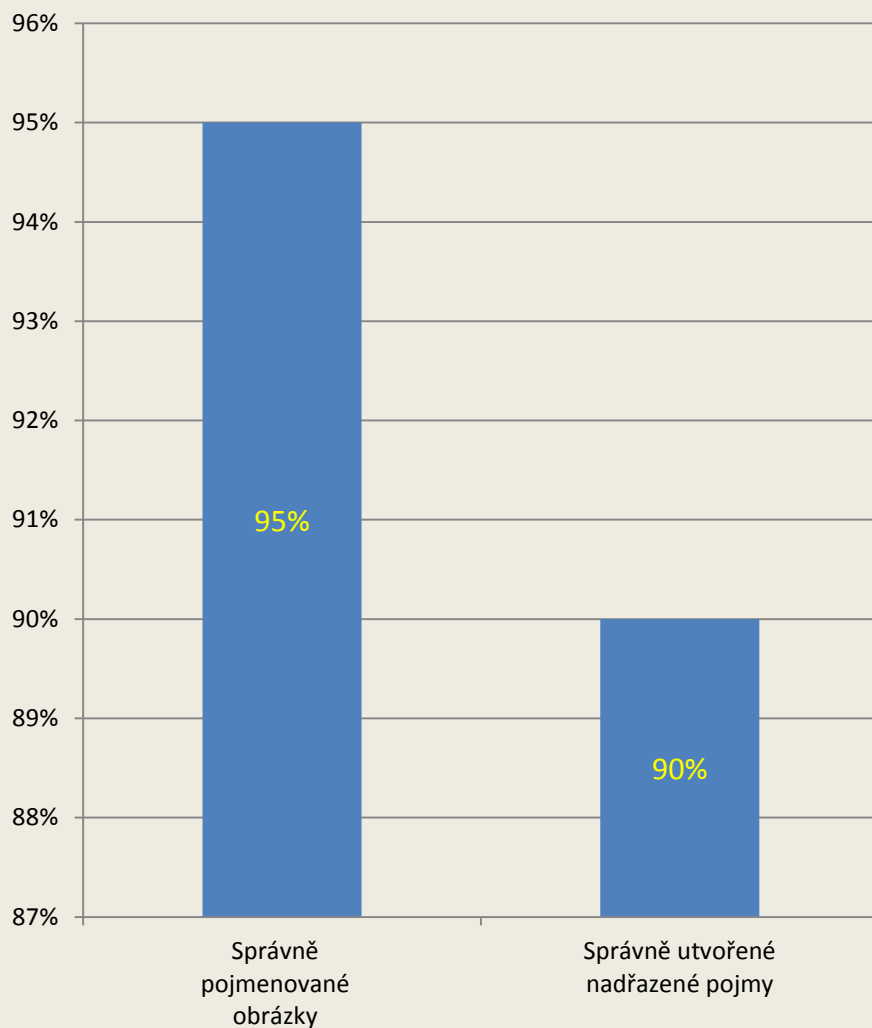
- vyhledat, pojmenovat a vysvětlit související objekty

Slovní zásoba - výsledky

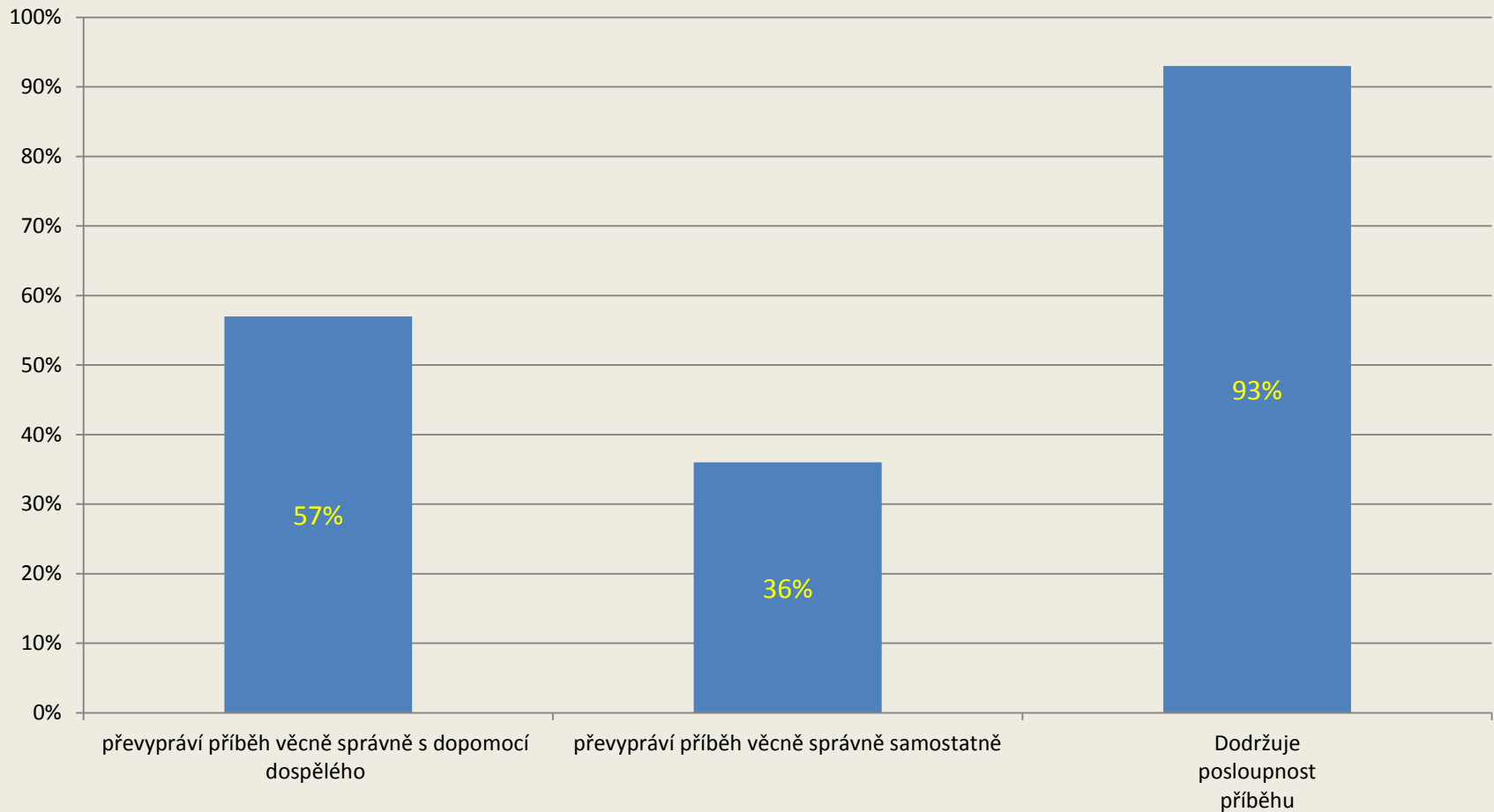

Slovní zásoba - výsledky

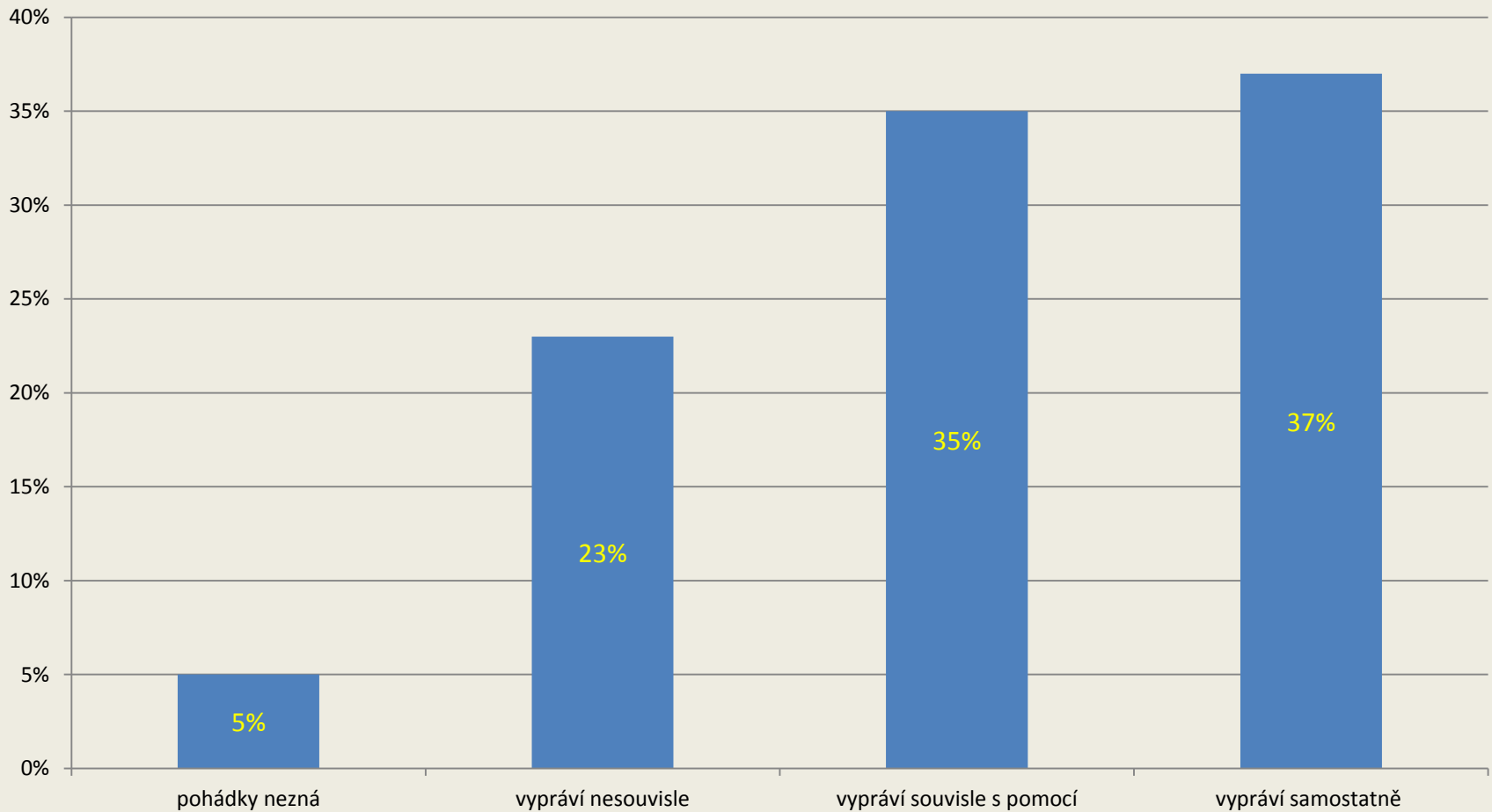

- Pojmenování druhů ovoce, zeleniny, ...
- Nadřazené pojmy

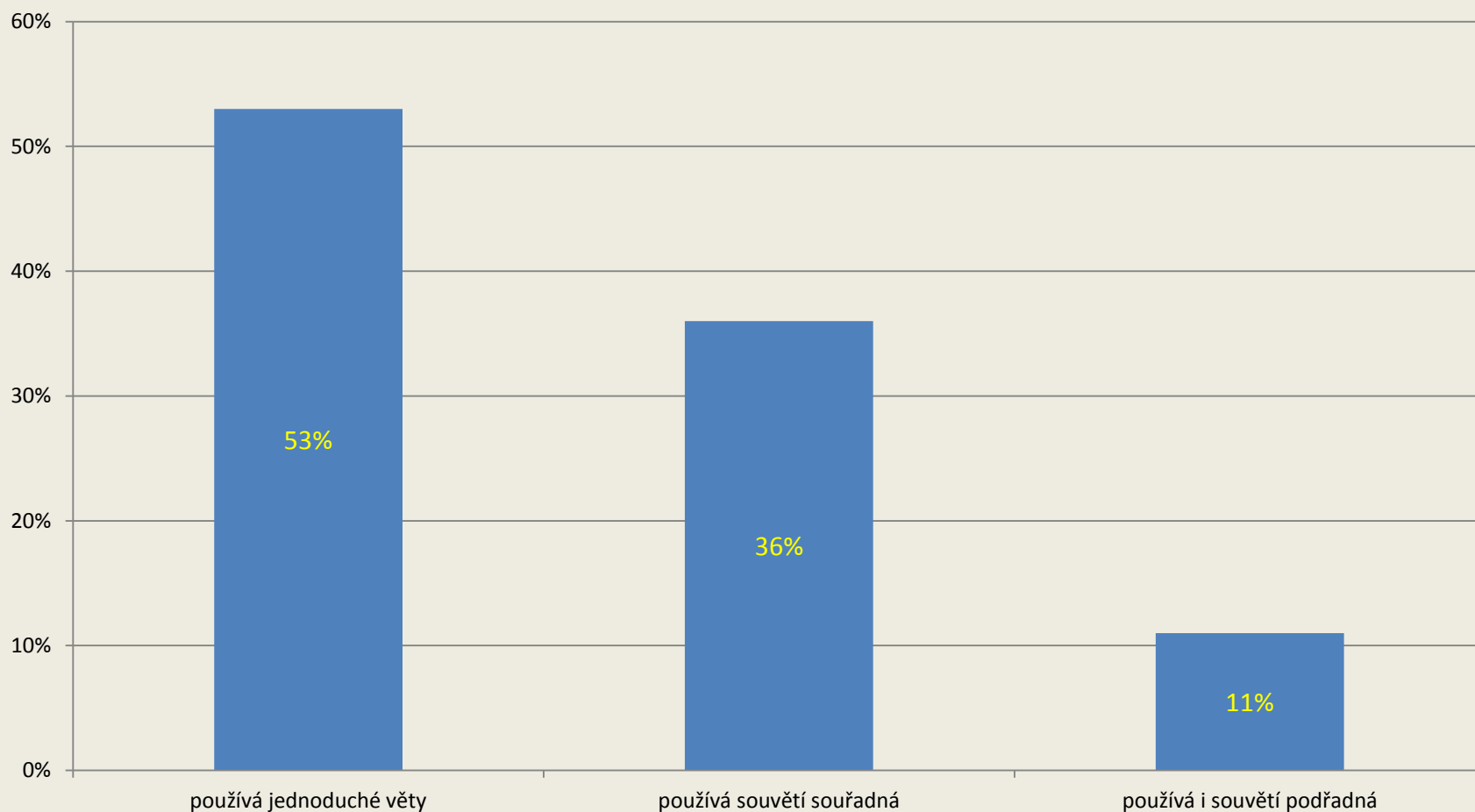
Narativní dovednosti - reprodukovat příběh

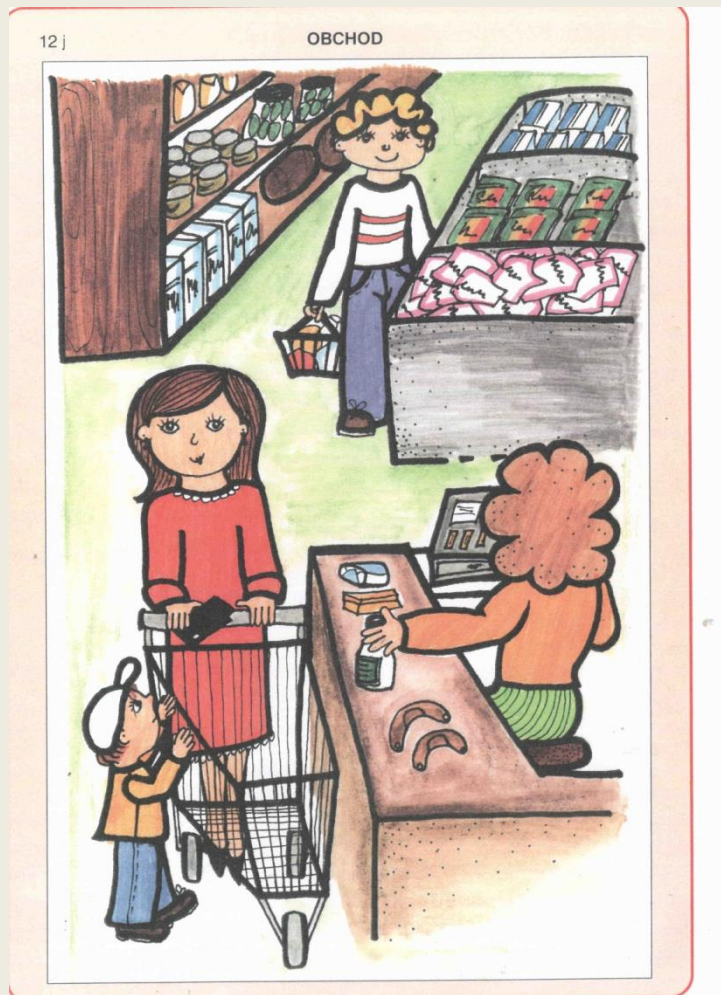
Vyprávět filmovou pohádku

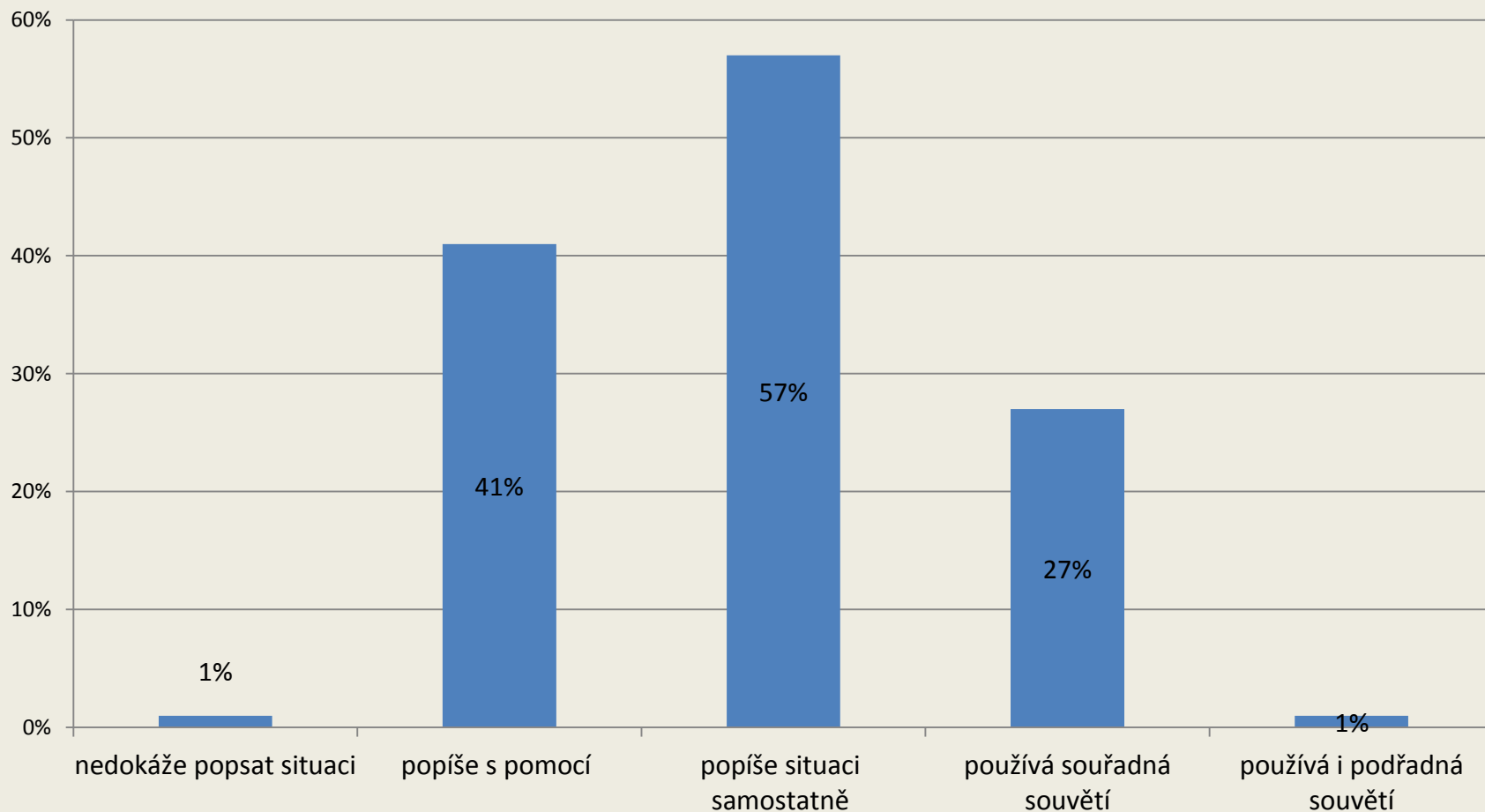
Používat jednoduchá souvětí

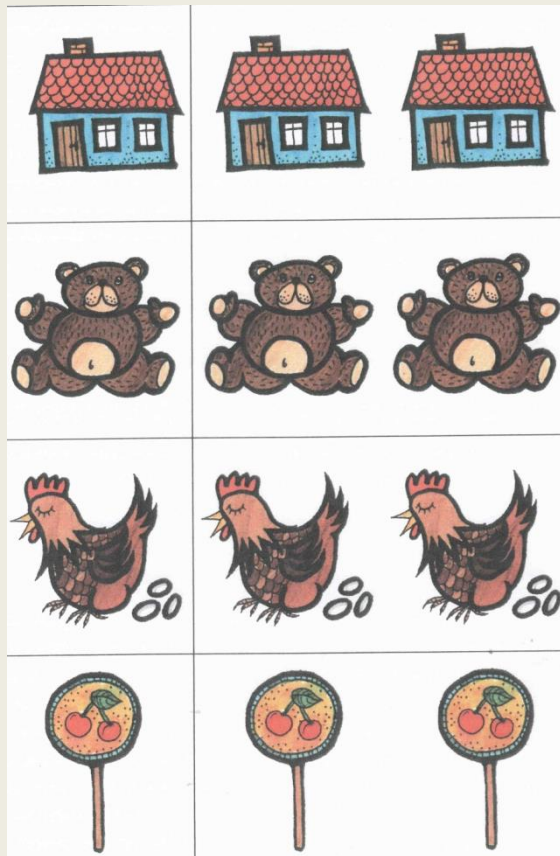
Popis situace na obrázku

Výsledky popisu obrázku

Gramatická správnost

12 f

TVOŘENÍ GRAMATICKY SPRÁVNÉHO TVARU
PODSTATNÝCH JMEN

Narodilo se nám

ho dovezli z porodnice

Všichni jsme už na něho čekali. Položili jsme ho

Přijeli se podívat i

Prohlédli si

a řekli: má po tatínkovi,

po mamince a

po tobě. Po chvíli se naše

miminko rozplakalo a

mu dal

do

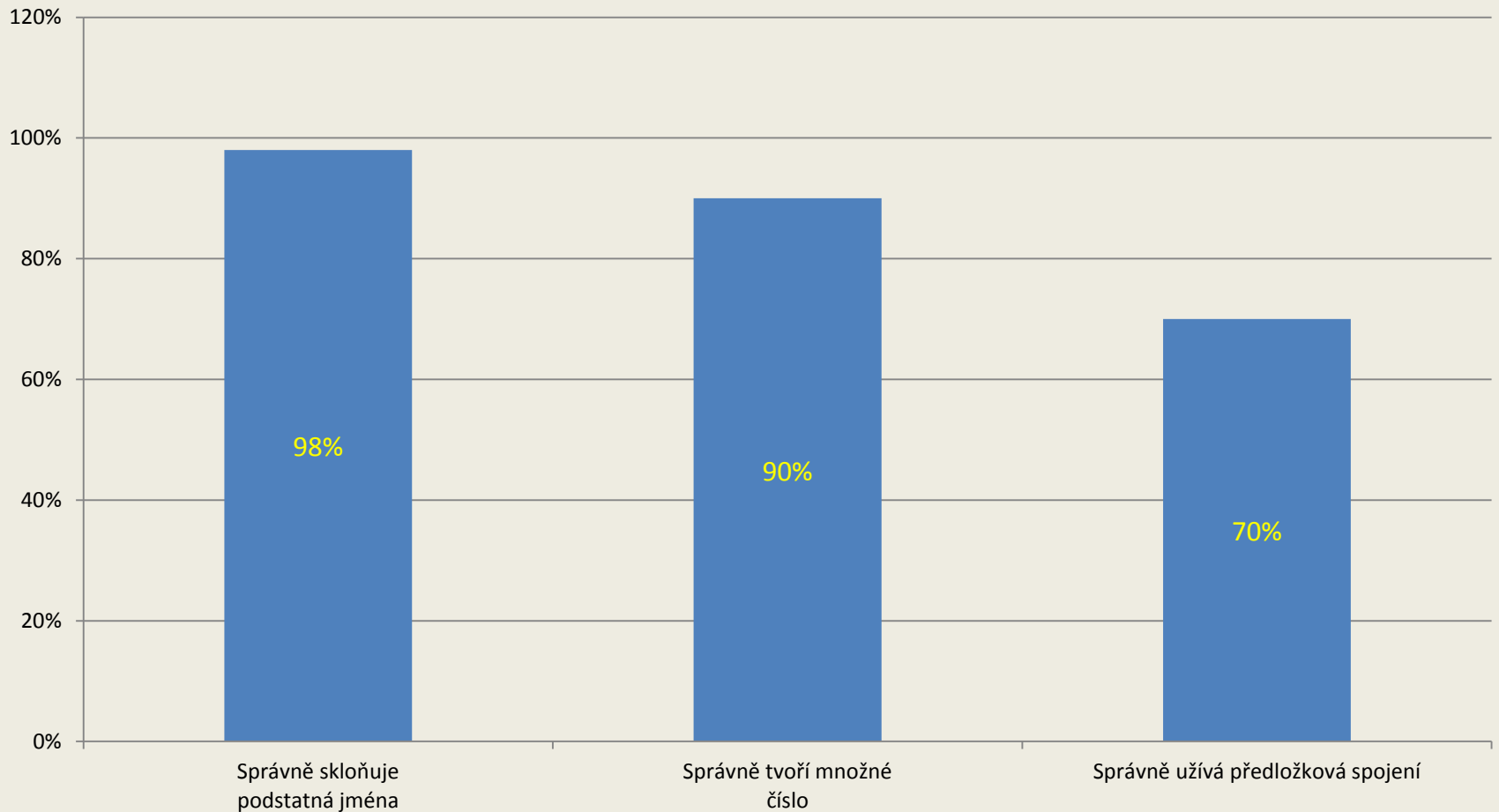
Potom v

klidně usnulo.

Gramatická správnost

100% úspěšnost

- předat vzkaz

Použité zdroje

- BEDNÁŘOVÁ J. a V. ŠMARDOVÁ. *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let.* Brno: Computer Press, 2007.
- HOUSAROVÁ, B. a kol.: Hodnocení řečové produkce v předškolním věku, *Speciální pedagogika*, PedF UK, Praha, 2005
- KLENKOVÁ, J. a H. KOLBÁBKOVÁ. *Diagnostika předškoláka: správný vývoj řeči dítěte.* Brno: MC nakladatelství, 2010.
- Krása J., Švanda M. Role pohádky v kognitivním vývoji, konference ČAPV České Budějovice, 2016
- *Konkretizované očekávané výstupy RVP PV, Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2012. I*
- LAPÁČKOVÁ, L., Výstupy předškolního vzdělávání v oblasti jazyka a řeči u dětí z věkově homogenních a heterogenních tříd mateřských škol .Bakalářská práce. České Budějovice. 2014
- LECHTA a kol.: *Terapia narušenej komunikačnej schopnosti*, Martin: Osveta, 2002
- *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 20016I*
- ŠKODOVÁ E., JEDLIČKA I. a kol.: *Klinická logopedie*, vyd.2, Praha: Portál, 2007,
- *Pedagogické hodnocení v pojetí RVP PV: metodika pro podporu individualizace vzdělávání v podmínkách mateřské školy. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007.*
- VÁCHOVÁ, A. Výslovnost atd. in *Očekávané výstupy v praxi mateřské školy: metodická podpora k připravované revizi RVP PV. Praha: Raabe, 2012.*
- ZAJITZOVÁ, E. *Předškolní vzdělávání a jeho význam pro rozvoj jazyka a řeči.* Praha: Hnutí R, 2011. ISBN 978-80-86798-14-1.